Galminių pilkapynas V (Zarasų r.) yra 0,2 km į P–PR nuo Galminių pilkapyno II, vadinamo Švedkapiais, 0,1 km į R nuo Antalieptės marių įlankos (buvusio Zazubro ežero), Antalieptės marių pusiasalyje, miške. Pilkapyną sudaro 2 atskiros grupelės. Pirmojoje (Š) grupelėje yra 3 pilkapiai. Jų sampilai 6–8 m skersmens, 0,5–0,6 m aukščio. Vieno pilkapio sampilą juosia ryškus griovys. Antrojoje grupelėje, kuri yra apie 50 m į P nuo pirmosios, išsiskiria vienas 12 m skersmens ir 1 m aukščio pilkapis. Jo viduryje sena duobė. Kita apie 1,5 m skersmens ir 1 m gylio sena duobė yra sampilo ŠV papėdėje. Pilkapio ŠV, Š ir ŠR sampilo papėdėse yra 3 stambūs (iki 60×90 cm dydžio) akmenys. Greičiausiai tai akmenų vainiko fragmentai. Be šio pilkapio, šioje grupelėje yra dar du 6–7 m skersmens ir 0,6–1 m aukščio sampilai. Vienas iš jų deformuotas. Šie sampilai, bent jau vienas iš jų, gali būti ištirtojo pilkapio liekana, nes šalia yra seno kasimo žymės. Be to, dar yra vienas 8 m skersmens ir 0,3 m aukščio pakilimas, esantis 40 m į P nuo didžiojo pilkapio. Gal tai išskleisto pilkapio liekanos.

Arūnas STRAZDAS

New barrow cemeteries

In 1998-1999 LCCH discovered new barrows: Stalgoniai barrows (2 barrows; Šalčininkai district), Kačėnai barrow cemetery (2 barrows; Šalčininkai district), Juškiai barrow cemetery (6 barrows, Šalčininkai district), Dovainoniai (Kapitoniškės) barrow cemetery III (8 barrows; Kaišiadorys district), Dovainoniai (Kapitoniškės) barrow cemetery IV (12 barrows), Kalviai barrow (Kaišiadorys district), Kalniniai Mijaugonys barrow cemetery II (2 barrows; Kaišiadorys district), Baltamiškis barrows (2 doubtful barrows; Trakai district), Galminiai barrow cemetery V (6 barrows; Zarasai district).

Valdemaras ŠIMĖNAS

## BARAVYKINĖS PILKAPYNO II GRUPĖS TYRINĖJIMAI 1998 M.

1998 m. VU pradėjo Baravykinės pilkapyno II grupės (A 1276, seniau AR 1553; Vilniaus r., Lavoriškių sen.) archeologinius tyrinėjimus. Tyrinėjimus finansavo KVAD pagal apardytų ir ardomų archeologinių vietų tyrimų programą.

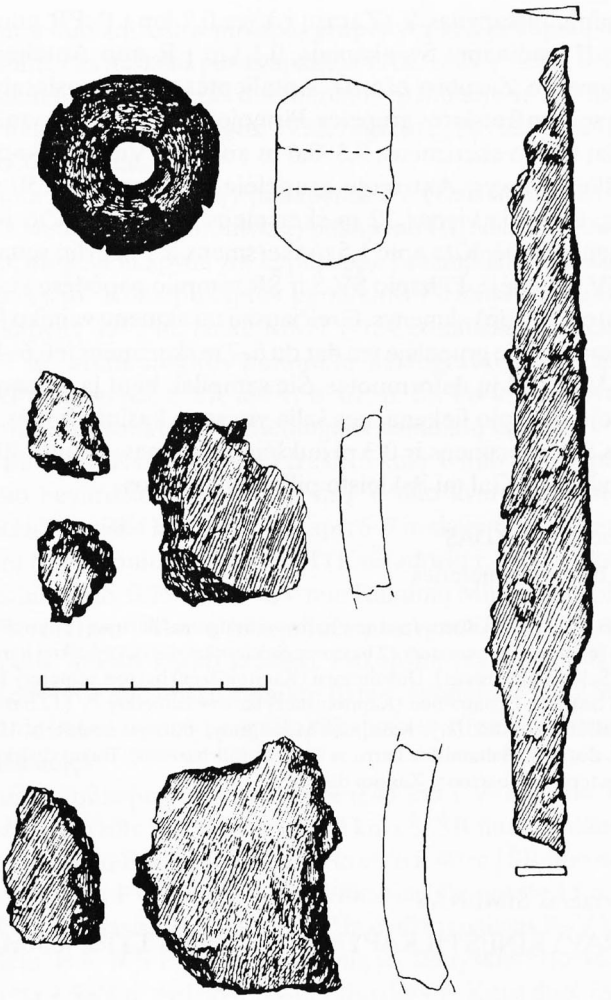

Pav. 18. Baravykinės pilkapyno II grupės pilkapių Nr. 1 ir 2 įkapės ir atsitiktiniai radiniai.
Fig. 18. Burial items and stray finds from barrows No 1 and No 2 of group 2 of Baravykinė barrow cemetery.

Baravykinės II pilkapynas yra 2,1 km į Š–ŠV nuo Baravykinės kaimo, 1,2 km į Š–ŠR nuo Vitkiškių kaimo, 0,6 km į R nuo Baravykinės I pilkapyno, 1,5 km į Š nuo Bildikio ežero, Vilniaus miškų urėdijos Lavoriškių girininkijos Krūminės miško 6 kvartalo PV dalyje ir 12 kvartalo Š–ŠV dalyje.

Pilkapynas iki šiol nebuvo kasinėtas. Jį 1973 m. žvalgė LII ekspedicija (žr. *LII Rankraštynas* 376/21–22), 1979 ir 1987 m. – MMT ekspedicija (žr. KPC archyvas 330/7; 690/35). Literatūroje jis kartais minimas Puntuzų (Baravykinės) vardu (žr. *LAA*, t. 3, p. 93). Taip pat pilkapynas yra aprašytas (žr. KPE, V., 1998, t. 2, p. 304). Šalia pilkapyno 0,6–2 km atstumu yra dar dvi Baravykinės pilkapių grupės, netoli ir Aleksandriškių (Pukštėnų) pilkapynas.

Iš viso šioje grupėje suskaičiuoti 37 pilkapiai. Jie išsidėstę iš P į Š išsitęsusia grupe. Pilkapyno teritoriją per vidurį iš V į R kerta kvartalinė linija. Pilkapyno R pakraštyje kvartalinę liniją kerta miško keliukas, vedantis iš Mostiškių, Dekaniškių ir Krūminės į Baravykinės kaimą. Jis taip pat užkabina vieną tirtąjį pilkapį.

Pilkapių sampilai nuo 7–8 m iki 10–12 m skersmens, nuo 0,3 m iki 1–1,2 m aukščio. Dalis jų prie pagrindo turi duobes ar griovius. Keliuose pilkapiuose seniai iškastos duobės. Šiuo metu jose jau susiformavo velėna. Pagal išvaizdą pilkapyną galima datuoti I tūkst. II puse ir II tūkst. pr.

1998 m. buvo ištirti 2 pilkapiai centrinėje pilkapyno dalyje ir 1 į PV, atokiau nuo visos grupės. Vėliau pasirodė, kad tai ne pilkapis, o didelis žeme užstumdytas akmuo. Abu pilkapiai yra ant kvartalinės linijos tarp 6 ir 12 miško kvartalo. Abiejų sampilų pakraščiai nuarti ir pažeisti vykdant miško darbus. Jie apaugę eglėmis ir krūmais.

Pirmasis pilkapis yra kvartalinės linijos ir keliuko sankryžoje. Jis labai suardytas, sampilas 7 m skersmens ir 0,5 m aukščio. Nepažeistas liko tik PV pilkapio ketvirtis. Sampilo likučiuose nieko nerasta. Pilkapis apjuostas pailgomis duobėmis, paliekant tarp jų tarpus.

Pilkapio R dalyje, tarp sampilą juosusių 2 duobių, rastas vienintelis degintinis žmogaus kapas. Degintiniai kaulai švariai išrinkti iš apeiginio laužo ir permaišyti su įžemio smėliu. Kapo duobė apie 80×70 cm dydžio ir 45 cm gylio. Tarp kaulų, kapo duobės dugne, rastas 18 cm ilgio peilis.

Pilkapio pagrindas centre (6 m skersmens plote) padengtas neintensyviu degėsių ir tamsesnės žemės sluoksneliu. Jis yra 8–10 cm storio. Tai rodo,

kad prieš supilant pilkapio sampilą šioje vietoje buvo atliekamos apeigos su ugnimi. Duobės prie sampilo užpildytos tamsia degėsinga žeme. PV pusėje duobėje rastos 2 lipdyto puodo lygiu paviršiumi nedidelės šukės (18 pav.). Duobės 1,8–2,2 cm pločio ir 65–95 cm gylio nuo dabartinio žemės paviršiaus. Jos užpildytos degėsiais ir užslinkusia tamsesne paviršiaus žeme. Degėsių kiek daugiau išorinėje duobių pusėje, bet koncentracijų nesudaro. Duobių kontūrai apačioje neryškūs. Apačioje tamsesnė žemė persisunkia į švarų neliestą įžemio smėlį.

Antrasis pilkapis yra 6,5 m skersmens ir 45 cm aukščio. Jį taip pat juosia duobės. Tarpai tarp duobių nedideli ir primena griovį aplink sampilą. Sampilo P pusės paviršiuje, tuoj pat po velėna, gana dideliame plote, rasti degintiniai kaulai. Jie sudarė 3 besijungiančias koncentracijas. Kaulai iš laužavietės išrinkti švarūs, be degėsių. Koncentracijose su smėliu sumaišyti kaulai sudarė iki 10–15 cm storio sluoksnį. Pavienių degintinių kaulų rasta ir duobėse prie sampilo. Liko neaišku, ar tai vienas apardytas, ar keli atskiri degintiniai kapai. Sampilo centre, 32 cm gylyje, rastas pavienis molinis dvigubo nupjauto kūgio formos verpstukas (pav. 18). Jis 4 cm skersmens, paviršius labai suskeldėjęs nuo apeiginio laužo liepsnos.

Pilkapio sampilas nuo pagrindo išsiskiria tamsesne degėsinga 8–12 cm storio žemės juosta. Pastarasis sluoksnis šviesėja ir plonėja pilkapio pakraščių link ir nesiekia duobių aplink sampilą. Duobės prie sampilo užpildytos tamsia degėsinga ir paviršiaus žeme. Jų kontūrai apačioje išryškėja nežymiai. Degėsių kiek daugiau išorinėje duobių pusėje, bet koncentracijų nesudaro. Apačioje tamsesnė žemė persisunkia į švarų neperkastą įžemio smėlį.

Trečioje suardytą pilkapį primenančioje vietoje, ant kvartalinės juostos, rastas miškininkų žemėmis užstumdytas didelis akmuo. Jis be jokių žmogaus veiklos ženklų.

Ištirti pilkapiai skirtini Rytų Lietuvos pilkapių kultūrai ir pagal konstrukciją datuotini I tūkst. II puse, greičiausiai VIII–IX a.

Valdemaras ŠIMĖNAS

Exploration of group II of Baravykinė barrow cemetery in 1998

In 1998 Vilnius University explored 2 barrows of the group II of Baravykinė barrow cemetery. According to the construction and finds, the barrows are dating from the 8-9th century.

Valdemaras ŠIMĖNAS

## DUSINĖNŲ PILKAPYNO II GRUPĖS TYRINĖJIMAI

1998–1999 m. VU pradėjo Dusinėnų pilkapyno II grupės (A 1260; seniau AR 1818) (Vilniaus r., Rudaminos sen.) archeologinius tyrinėjimus. Pilkapynas ilgą laiką buvo ardomas mineralizuojant kvartalinę liniją, nemažai pilkapių iškasinėjo „lobių ieškotojai". Tyrinėjimus finansavo KVAD pagal apardytų ir ardomų archeologinių vietų tyrinėjimų programą. Iš viso ištirti 5 kvartalinės linijos ardomi pilkapiai pilkapyno P dalyje. Taip pat perkasomis buvo ištirtos 2 spėjamų suardytų pilkapių vietos (tačiau pilkapių požymių nerasta), nubraižytas pilkapyno planas. Iš pradžių planuota žemėmis užpilti kituose ardomuose pilkapiuose iškastas duobes. Tačiau, apžiūrėjus pilkapyną, paaiškėjo, kad tokių duobių yra labai daug. Todėl apie tai pranešta KVAD. Buvo sudaryta atskira programa duobėms užpilti. 1998 m. rudenį jos buvo užpiltos.

Dusinėnų II pilkapynas yra 2 km į R nuo Dusinėnų kaimo, 1,3 km į V nuo Totorinės kaimo, 0,7 km į V nuo kelio Vilnius–Šalčininkai, 1,2 km į PV nuo Rudaminos pralaidos minėtame kelyje, 1 km į P nuo Rudaminos ir Nemėžos upelių santakos ir 0,4 km į R nuo Dusinėnų I pilkapyno, Vilniaus miškų urėdijos, Juodšilių girininkijos Dusinėnų miške, 21 kvartalo P–PV dalyje ir 26 kvartalo Š pakraštyje. Pilkapynas išsidėstęs 3,2 ha plote.

Pilkapynas anksčiau netirtas. Apdegusių VIII–XII a. dirbinių (geležinis pentinis siauraašmenis kirvis, 2 įmoviniai ietigaliai, puodo šukė) buvo Bogutiškių mokykloje. Ekspedicijos dalyviams vietiniai žmonės taip pat pasakojo, kad prieš trejetą metų vietinis jaunimas čia taip pat kasinėjo ir ieškojo „caro Nikolajaus" paslėpto lobio. 1951 ir 1955 m. jį žvalgė LII (žr. *LII Rankraštynas*, b. 17, p. 8; b. 33, p. 22), 1967, 1968, 1979 ir 1987 m. – MMT (*KPC archyvas*, f. 7, ap. 1, b. 107, p. 1–3; b. 330, p. 14–15). Jis aprašytas (žr. *LAA*, t. 3, p. 35 ir *KPE*, t. 2, p. 309). Literatūroje dažnai maišoma Dusinėnų I ir II pilkapynų numeracija.

Iš viso II grupėje yra 95 pilkapiai. Jie išsidėstę gana tankiai, jų sampilai neretai siekia vieni kitus. Pilkapių grupė ištęsta PR–ŠV kryptimi. Keliuose pilkapiuose jau seniai iškastos duobės. Sampilai nuo 8 iki 12 m skersmens ir nuo 0,3 iki 1,2 m aukščio. Dauguma jų apjuosti grioviais ar duobėmis.